

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE

MHMPP07CJVU6

MAGISTRÁT hlavního města PRAHY

Odbor památkové péče

Hlavní č.j. uvedené na samolepicím štítku pod čárovým kódem

DŠLO dne: 27. 11. 2014

Identifikační údaje zpracovatele

Počet listů

Počet příloh

Magistrát hlavního města Prahy
Odbor památkové péče
Oddělení státní správy památkové péče
Ing. M. Dolečková
Jungmannova 35/29
P. O. BOX 800
111 21 Praha 1

Váš dopis č. / ze dne
S-MHMP 1333802/2014/30. 9. 2014

Naše č.
NPÚ-311/76897/2014

Vyřizuje / tel.
Ing. arch. Poliačiková/258

Spisový znak
820.3.6

V Praze dne
28. 11. 2014

Věc: Odborné vyjádření sloužící jako podklad pro vydání správního rozhodnutí

Parc. č. 1084/1, 1084/2 a 1080/4, Malá Strana, Praha 1

Parc. č. 5072/1, 5072/2, 5072/3, 5073, 5076 a 5077/3, Smíchov, Praha 5

Kulturní památka r. č. ÚSKP 40873/1-1739 - most Legií

Kulturní památka r. č. ÚSKP 40339/1-1385 - socha Vltavy

Pražská památková rezervace, památka UNESCO

Studie (Pöry Environment, a. s., Ing. Michael Trnka, CSc., Ing. Mareček, 01/2014) – plavební komora Praha – Staré Město – záměr na vybudování nové plavební komory u pravého břehu Dětského ostrova v sousedství stávající plavební komory Praha - Smíchov

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze (dále jen NPÚ ÚOP HMP), vydává na žádost, kterou obdržel dne 1. 10. 2014, podle ustanovení § 14 odst. 2 a 7 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, k výše uvedené věci toto odborné vyjádření:

Předmětem předložené studie je návrh na vybudování nové plavební komory Praha – Staré Město, určené pro plavbu malých plavidel a menších osobních lodí (rekreační a vyhlídková plavba), tj. pro cca 80 % plavidel na vltavské vodní cestě. Nová komora by měla překonávat spád Staroměstského jezu a využívat zdrž Staroměstského jezu. Spád Šítkovského jezu by byl i nadále překonáván stávající plavební komorou Praha – Mánes. Nová plavební komora je předpokládána v tomto rozsahu:

- odstranění stávající dělicí zdi o délce 134,91 m od mostního pilíře mostu Legií směrem ke Staroměstskému jezu (tj. cca před úroveň bývalého Michnovského letohrádku čp. 134),
- realizace jednostupňové plavební komory 55 m užité délky (tělo komory), 11 m užité šířky a 2,5 m hloubky nad záporníkem (= práh zapírající vrata komory); délka stavební konstrukce 92 m, šířka od nábrežní zdi v nejširším místě 16,5 m; max. plavební hladina nad komorou je 186,52 m n. m. Bpv, min. plavební hladina nad komorou je 185,44 m n. m. Bpv (= kolísající úroveň hladiny Vltavy mezi Šítkovským a Staroměstským jezem), min. plavební hladina pod komorou je 184,50 m n. m. Bpv, max. plavební hladina pod komorou je 185,82 m n. m. Bpv (= stávající úroveň hladiny plavebního koridoru od Smíchovské plavební komory po Sovovy mlýny), stavbou se nemění stávající režim výšky hladin na Vltavě,

- uzávěr horního ohlaví (= konce technického zařízení komory): klapková vrata otáčivá kolem vodorovné osy, umístěné tak, aby se dala sklopit na dno horního ohlaví, v dolním ohlaví se předpokládají vrata vzpěrná - otvíravá pole svislé osy (typově shodná s vraty ve Smíchovské komoře),
- zdi komory a kanálu: železobetonová polorámová konstrukce obložená kyklopským zdivem,
- plato (= koruna zdi komory) pravé (tj. po směru toku) zdi plavební komory navrženo v úrovni 187,52 m n. m. Bpv, plato levé strany ve dvou výškových úrovních tak, aby plavební komora co nejméně narušovala stávající panorama, parametry nové vodní cesty mají odpovídat užitém rozměrům stávající plavební komory Praha – Mánes, tj. 55,0/11,0 m,
- přizdění nábrežní zdi Dětského ostrova v délce těla komory, tj. 55 m, na úroveň koruny nábrežní zdi ostrova (1,58 m),
- vyzdění nové dělicí zdi o délce cca 200 m, v nové linii mezi starou dělicí zdí v úrovni mezi bývalým Michnovským letohrádkem a pravou zdí těla nové plavební komory,
- povrchová úprava všech nových zdí formou kyklopského zdiva ve shodném provedení se stávajícími zdmi Dětského ostrova, zdi plavební komory Praha - Smíchov a Janáčkova nábreží (davelská žula), povrch koruny zdí uveden z kamenných kvádrů, plato betonové v kombinaci s betonovou dlažbou,
- vystrojení nové plavební komory (technické prvky – vyvazovací prvky, žebříky, osvětlení, svodidla, poklopy, vrata aj.) bude provedeno ve shodném provedení se stávajícími prvky Smíchovské plavební komory,
- provoz plavební komory bude centrálně ovládán ze stávajícího velínu plavební komory Praha – Smíchov, výhled pro obsluhu předpokládán kamerovým systémem,
- umístění vázacích kruhů horního čekacího stání při pravé nábrežní zdi Dětského ostrova 65 m od vjezdu do plavební komory a dolního čekacího stání podél nové dělicí zdi, při zachování stávajícího dolního čekacího stání komory Praha – Smíchov.

Z hlediska památkové péče je předložený návrh

**realizovatelný
za těchto podmínek:**

1. Stávající nábrežní zeď Dětského ostrova bude v maximální možné míře ponechána, s výjimkou úprav nezbytně nutných pro provoz plavební komory.
2. Obklad zhlaví pilíře mostu Legií po odstranění stávající zdi bude opraven v souladu se stávajícím řešením zhlaví.
3. Konkrétní detaily technických prvků a materiálového řešení plavební komory včetně povrchu plata budou materiálově i vizuálně navazovat na stávající povrchy Dětského ostrova, plavební komory Praha - Smíchov a Janáčkova nábreží. Plato plavební komory bude z kamenných kvádrů (tj. nebude betonové v kombinaci s betonovou dlažbou). Řešení bude v dalším stupni dokumentace v rozpracovanosti konzultováno s NPÚ ÚOP HMP.

Odůvodnění:

Navržené úpravy zahrnují plochu ve střešní části Pražské památkové rezervace v korytě řeky Vltavy, cca od úrovně Vodní ulice na Janáčkově nábreží po úroveň bývalého Michnovského letohrádku čp. 134 (r. č. ÚSKP 39109/1-602) v ul. U Sovových mlýnů na Kampě.

Zasahují do pravé nábrežní hrany Dětského ostrova až k soše Vltavy v jeho severním cípu, v místě napojení stávající dělicí zdi do severní části prvního mostního pilíře mostu Legií (ve směru od Vítězné ulice na Malé Straně) a dále zasahuje cca 135 m severním směrem (tj. po směru toku) ke Staroměstskému jezu do této dělicí zdi.

Řešená plocha se přímo dotýká dvou kulturních památek - mostu Legií (r. č. ÚSKP 40873/1-1739) spojujícího Staré Město s Malou Stranou přes Střelecký ostrov a dále sochy Vltavy korunující severní cíp Dětského ostrova (r. č. ÚSKP 40339/1-1385).

Hranolový žulový obelisk nesoucí alegorickou postavu Vltavy a jejích čtyř přítoků - Lužnice, Otavy, Berounky, Sázavy - vše akty mladých dívek s atributy, odlité do bronzu - je symbolickým završením zdymadla u Dětského ostrova. Byl osazen v roce 1927, autorem novoklasicistních soch je sochař a medailér J. V. Pekárek.

Sousoší tvoří mimořádně kultivovaný akcent severního cípu Dětského ostrova. Tvoří rovněž severní závěr zdymadla Smíchov. Toto zdymadlo, umístěné mezi Dětským ostrovem a Janáčkovým nábrežím, bylo vystavěno v letech 1911 – 1921. Jeho součástí je i úprava břehů Dětského ostrova a dělicí stěna mezi zdymadlem, mostem Legií a Střeleckým ostrovem (1917 – 1921). Probíhá v prodloužení od paty severní části mostního pilíře mostu Legií až k Sovovým mlýnům (kulturní památka r. č. ÚSKP 39549/1-877) na Kampě, kde kanál zdymadla vyúsťuje při Staroměstském jezu. Zdi a břehy jsou obloženy kyklopským zdivem.

Most Legií (dříve Františka Josefa I, Legií, Smetanův, 1. Máje), byl vybudován v letech 1898-1901 jako nástupce visutého řetězového mostu císaře Františka I., podle projektu A. Balšánka. Reliéfní výzdoba mostu je převážně dílem Viléma Amorta a Josefa Palouše, použitým materiálem je převážně pískovec a žula. Architektura mostu je dokladem eklektismu přelomu 19. a 20. století, s minimálními náznaky secese. Most je urbanisticky hodnotným objektem v kontextu řešení přílehlé zástavby (nábreží, nástup ulic Národní a Vítězné, Střelecký ostrov, aj.).

Situace navržené stavby se odehrává v mimořádně významném prostoru Pražské památkové rezervace (dále jen PPR), odkud se uplatňují hlavní pražská panoramata s mosty, na pozadí s Pražským hradem a Vyšehradem, dotvářející chráněnou pohledovou kulisu historické části města. Jedná se zejména o pohledy z Jiráskova mostu, Masarykova nábreží, ostrova Žofín, mostu Legií, Střeleckého ostrova, Kampy, národní kulturní památky Karlova mostu atd. Nejde však pouze o celkové panoramatické hodnoty, ale i mnohé detailní pohledy, zejména pohledy z mostu Legií a Střeleckého ostrova na celou situaci technického díla, korunovanou mimořádně kultivovanou úpravou severního cípu Dětského ostrova s plastikou Vltavy.

Výše uvedené kulturní památky, kterých se záměr dotýká, jsou chráněny ve smyslu ustanovení § 9 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho historické vodorovné a svislé nosné konstrukce (zdivo, klenby atd. včetně všech historických prvků a detailů), i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště, zábradlí, dlažby, obklady atd. včetně všech autentických historických prvků a detailů).

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o plochu na území Pražské památkové rezervace (dále jen PPR), vztahují se na stavební úpravy navržené stavby rovněž ustanovení nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze, ze dne 21. 7. 1971.

Památková rezervace v hlavním městě Praze, představující historické jádro Prahy, byla v roce 1992 zařazena do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Pro provádění veškerých terénních úprav i staveb dopravních, vodohospodářských, energetických, telekomunikačních, podzemních a inženýrských sítí v PPR se v § 3, odst. 1, písmeno c) citovaného nařízení vlády stanoví podmínka, že cit.: „nesmí narušovat její prostředí a ohrožovat jednotlivé kulturní památky“.

Záměr nové plavební komory při pravé zdi Dětského ostrova byl v částečně odlišné podobě konzultován a projednán na **4. zasedání Památkové rady NPÚ ÚOP HMP, dne 30. 8. 2012** se záporným výsledkem. Jednalo se o záměr ve dvou variantách, lišících se jen umístěním těla komory při jižní nebo severní části Dětského ostrova. Obě varianty počítaly s posunutím celé dělicí zdi od příjezdu k plavební komoře u Staroměstského jezu u Sovových mlýnů směrem k pravému břehu Vltavy (k východu), tj. se zkrácením Staroměstského jezu a s prodloužením této dělicí zdi podél nové plavební komory, tj. podél východního břehu Dětského ostrova. Závěr Památkové rady byl odůvodněn takto, cit.: *„Došlo by k narušení mimořádně kultivovaně vyřešených vztahů pražských panoramat s mosty, Pražským hradem a Vyšehradem v citlivém prostředí PPR. Narušeny by byly i pohledy z mostu Legií a Střeleckého ostrova.“* Konkrétně byla zdůrazněna nepřipustnost posunutí celé dělicí zdi a především s tím související nutnost úpravy - zkrácení Staroměstského jezu – nejstaršího pražského jezu, kterou by byly narušeny i pohledy z Karlova mostu.

Nyní předkládaný návrh je zpracován tak, aby byl k prostředí PPR šetrnější. Posunutí dnešní dělicí zdi plavebního kanálu do středu mostního oblouku zůstává, ale od úrovně bývalého Michnovského letohrádku čp. 134 až k závěru zdi u Sovových mlýnů je ponechána zeď v nezměněné podobě a není tak zasahováno do prostoru Staroměstského jezu. Samotné tělo plavební komory je navrženo při severní části pravého břehu Dětského ostrova. Nastíněné materiálové řešení a vzhled (masivní žulový kámen a kyklopské zdivo) navazují na stávající vzhled a povrchy Dětského ostrova a plavební komory Praha – Smíchov. Návrh nemění stávající režim výšky hladin na Vltavě.

V této podobě byl návrh projednán na **5. zasedání Památkové rady NPÚ ÚOP HMP, dne 30. 10. 2014** s kladným výsledkem. Bylo konstatováno, že, cit.: *„předložená studie představuje dosud nejcitlivější řešení nové plavební komory, které téměř nenaruší sledované významné horizonty – zejména situaci Staroměstského jezu a výhledy z Karlova mostu a ostrovu Kampa. Návrh zároveň respektuje velice kvalitní architektonické zakončení severního cípu Dětského ostrova. V rámci diskuse byla zmíněna pravděpodobná nutnost upravit vhodným způsobem obklad obou zhlaví pilíře mostu Legií po odstranění stávající zdi. PR dále diskutovala otázky spojené se stávajícím značným lodním provozem a možnostmi jeho regulace, o stavu kotvišť v centrální části města a o situaci s povolováním a provozem trvale kotvících lodí.“*

Závěrem bylo konstatováno, že, cit.: *„pokud by z nezvratných provozních a technických důvodů mělo dojít k výstavbě nové plavební komory pro malá plavidla u pravého břehu Dětského ostrova, představuje předložený návrh citlivé řešení, které není v zásadním rozporu se zájmy památkové péče v daném území.“*

Vzhledem k výše uvedenému lze návrh nové plavební komory akceptovat za podmínek stanovených výše. Podmínky sledují minimalizaci zásahů do břehů Dětského ostrova, ošetřují citlivé místo návrhu – zhlaví pilíře mostu Legií a začlenění nových úprav ke stávající historické podobě vzniklé kolem začátku I. světové války – tak, aby se opticky nevydělovaly z celkových pohledů na Dětský ostrov.

Při respektování podmínek stanovených ve výroku tohoto vyjádření nebude návrh v rozporu s režimem stanoveným pro kulturní památky a objekty a plochy v PPR, jejich památková hodnota nebude snížena. Proti realizaci návrhu dle předložené projektové dokumentace nemáme námitek.

Ing. arch. Ondřej Š e f c ů v. r.
ředitel

Příloha: dok.

Za správnost: Pohlová

